

Előmeneteli minimumkövetelmények Magyarországon – az egyetemi tanári és MTA doktori követelmények összevetése társadalomtudomány esetén

Sasvári Péter¹ – Urbanovics Anna²

Link: <http://doi.org/10.13140/RG.2.2.10878.82246>

1. Bevezetés

Jelen rövid gondolatébresztő írásban az előmeneteli rendszerek minimumkövetelményeinek áttekintésére biztatjuk az olvasókat. Minden oktatónak és kutatónak egyaránt fontos az, hogy milyen gyorsan és milyen sikerrel halad szakmai útján, ami végső soron egyfajta motivációs eszköz is. Az előmenetel, az újabb pozíciók és kinevezések elérése nagyobb juttatásokat, még nagyobb szakmai kapcsolatrendszert és elismerést, a pályázati pénzekből való nagyobb részesedés ígérését kínálja. Ezeket számba véve könnyen beláthatjuk, hogy az előmenetel mindannyiunk számára prioritás és talán mindnyájunkat foglalkoztat az a gondolat, hogy milyen követelményeknek szükséges eleget tennünk a ranglétrán való feljebb jutás érdekében.

Az előmeneteli rendszerek által rögzített követelmények ilyen megfontolás alapján tudatossá és tervezhetővé is teszi az életpályát, mert az oktatók és kutatók ezeket követve, ezen pillérek mentén tevékenykedve elérhetik a ranglétra felsőbb fokait is. Magyarország ilyen szempontból egyébként is kiemelkedik az országok közül, mert a soklépcsős, formalizált előmeneteli modellt követi. Ez azt jelenti, hogy a tudományos szakemberek munkáját számos ponton mérik és ellenőrzik, illetve életpályájuk ezáltal több szintre, mérföldkövekre csoportosul (Kochen és Himmel, 2000).

Jelen tanulmányban a társadalomtudományi tudományos bizottságok és a Magyar Akkreditációs Bizottság (MAB) társadalomtudományi jellegű tudományági kategóriáinak előmeneteli minimumkövetelményeit vizsgáljuk a 2020. novemberben hatályos szabályzatok szerint.

2. Előmeneteli rendszerek általában

Magyarország, mint ahogy azt már fentebb is említettük a soklépcsős formalizált modellt követi a tudományos és egyetemi előmenetelt tekintve. Ebben a modellben különös hangsúlyt fektetnek az országok a habilitációs eljárásra is, ami a további szintek közé ékelődik. Magyarországon ezek a szintek kettő piramis-szerű rendszerben kapnak helyet, egyrészt a felsőoktatási ranglétra, másrészt az akadémiai ranglétra sarokköveit követve (Bazsa, 2017). Magyarországon a felsőoktatási piramis lépcsői a PhD fokozatszerzést követően a habilitáció, majd az egyetemi tanári cím. A másik piramis fokozatai a Magyar Tudományos Akadémia által odaítélt MTA kandidátusi cím (ez 1993 óta már nem releváns), az MTA doktora cím (DSc), majd az akadémikusi levelező és rendes tagság. Érdekességként megemlíthetjük az ezen modellt alkalmazó országokat: Ausztria, Belgium, Horvátország, Csehország, Finnország, Németország, Görögország, Magyarország, Szlovákia és Svájc (Kochen és Himmel, 2000).

Az előmeneteli követelmények általában három pillér mentén csoportosulnak: ezek közül, a ma egyre hangsúlyosabbá váló, a **kutatási pillér** a tudományos tevékenység mérésére fókuszál főleg a közlemény és rájuk érkező hivatkozások mennyiségi és minőségi paramétereit mérve (Tien, 2008). A második pillér az **oktatási tevékenységeket** méri, ideértve az oktatás-fejlesztési és a tehetséggondozási feladatokat is. A harmadik pillérben a **tudományos közéleti szerepvállalások** kapnak helyet, mint a szervezeti tagságok, szervezési feladatok, egyéb tisztségek és kitüntetések. Érdemes azt megfigyelnünk, hogy a

¹ Egyetemi docens, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Közszerzési és Infotechnológiai Tanszék, 1083 Budapest, Ludovika tér 2. E-mail: Sasvari.Peter@uni-nke.hu

² PhD hallgató, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola, 1083 Budapest, Ludovika tér 2. E-mail: anna.urbanovics@gmail.com

magyar előmeneteli rendszer melyik pillérre mekkora hangsúlyt fektet, ez ugyanis nagyban meghatározza a hazai tudományos közösséget. Ha tehát egyik vagy másik pillér előtérbe kerül az előmeneteli rendszerben, és e mentén több pontot ér egy-egy specifikus tevékenységi kör, az oktatók és kutatók erre nagyobb figyelmet fognak fordítani saját pályájukon. Jelenleg a nemzetközi tudományos közösségben a szabályzatok alapján egy sokkal inkább tudományos – kutatói hangsúlyt figyelhetünk meg, ami a tudományos publikálás mennyiségi kritériumai mellett a minőségi indikátorokat is előtérbe helyezi. Hazánkban is számos folyamat indult el ebbe az irányba, ami megosztó véleményeket és egy igen heves diskurzust eredményez a tudományos közösség résztvevői között. Ezzel kapcsolatban érdemes megjegyeznünk, hogy a teljesítményértékelési rendszerek is ezen vita fényében és hatására változik, valamint, hogy nem csak a kutató egyéni képességeitől és motivációjától függően alakul. A sikeres életpályához ugyanis elengedhetetlen a megfelelő munkakörnyezet, a tudományos és szakmai lehetőségek tárháza, valamint az egyes tudományterületek eltérő publikációs szokásai, szocializációs hagyományai. Erről bővebben írtunk a 2020 nyarán a Statisztikai Szemlében megjelent tanulmányunkban (Sasvári et al., 2020).

Az előmeneteli rendszerek bizonyos szakmai „forgatókönyveket” is festenek az oktatók és kutatók egyéni motivációjától és képességeitől, valamint lehetőségeiktől függően. Ezen forgatókönyvek a következők (Dany et al., 2011):

1. a „Sztár kutató”,
2. a „Kiemelkedő oktató”
3. és a „Helyi menedzser” szerepre.

A „Sztár Kutatók” elsősorban a tudományos munkájukra építkeznek. Kiemelkedő publikációs teljesítménnyel rendelkeznek mind hazai, mind nemzetközi szinten, a legnívósabb konferenciák meghívott előadói, viszont számos esetben az adott intézmény rendszeren „kívüli” játékosai, akik a közvetlen intézményi feladatok egyéb dimenzióival nem törődnek. A „Kiemelkedő oktatók” az oktatásban jeleskednek, számos órával, és még több konzultált hallgatóval, akár a kötelező szakdolgozat és diplomamunka, vagy plusz teendők kapcsán. Ezen oktatók veszik ki leginkább a részüket a tudományos utánpótlás nevelésből és a tehetséggondozásból is, általában jó kapcsolatot ápolnak a hallgatókkal és ez segít az intézmény reputációját is növelni. Ezen kívül az oktatásfejlesztésben, a tananyagok készítésében és adminisztratív feladatokban is szívesen vállalnak szerepet. A „Helyi Menedzser” kategóriába tartozók pedig leginkább személyes kapcsolataikkal igyekeznek az intézményt pozícionálni. Ők azok, akik irányítják a munkafolyamatokat, szervezői tevékenységet végeznek, illetve a kapcsolatszerzést, akkreditációs folyamatokat is segítik.

A forgatókönyveket látva azt gondolhatjuk, hogy a jelenlegi szabályok közepette az előmeneteli rendszerben a „Sztár Kutatók” boldogulnak leginkább, ám ez nem így van a gyakorlatban. Az intézményeknek mindhárom forgatókönyv szereplőire szüksége van, ezek ugyanis jól kiegészítik és támogatják egymást a munkafolyamatok egészét nézve. Magyarországon számos intézményben, így a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen, vagy a Budapesti Corvinus Egyetemen (Uni-corvinus.hu, 2020) is igyekeznek kialakítani a különböző forgatókönyvek szerinti életpályamodell, ezzel is versenyképesebbé téve az intézmény egészét.

3. Egyetemi tanári és MTA doktori minimumkövetelmények áttekintése

A két követelményrendszert egymáshoz viszonyítva és önállóan is érdemes megvizsgálnunk. Az egyetemi tanári pályázatokra vonatkozó követelményeket a MAB, az MTA doktora fokozat követelményeit a Magyar Tudományos Akadémia IX Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya (GJO) szabályozza. Az egyetemi tanári pályázatok esetében társadalomtudományokról (állam- és jogtudományok, közigazgatás-tudományok, média-és kommunikációs tudományok,

politikatudomány, rendészettudomány, szociológiai tudomány tartoznak ide, a gazdaságtudományok és hadtudományok eltérő csoportokat alkotnak. Az MTA doktora fokozat esetében a tudományos bizottságok szabják a követelményeket – így külön az Állam-és Jogtudományi Bizottság (ÁJB), Politikatudományi Bizottság (PTB), Gazdaságtudományi Doktori Minősítő Bizottság (GMB) és Hadtudományi Bizottság (HTB)³.

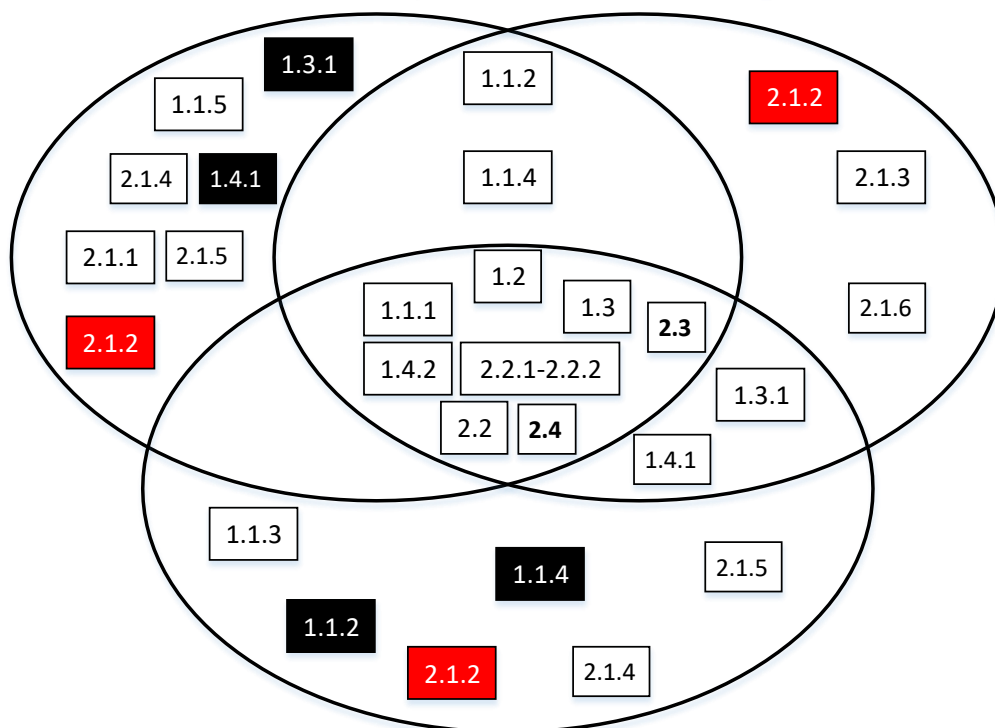
Az egyetemi tanári minimumkövetelményrendszer összesen -szétbontás után- 21 indikátor alapján méri a pályázók teljesítményét. Ez kettő főcsoportra oszlik:

- a **felsőoktatási tevékenységre** és
- a **tudományos tevékenységre**.

Az elméleti részben kijelölt tudományos közéleti szerepvállalás, mint harmadik pillér, jelen szabályozásban a tudományos tevékenységek között található. A **felsőoktatási tevékenység** főcsoport 4 alcsoportra osztható, összesen 10 indikátorral (lásd **melléklet, 1. táblázat**). Ezek közül a legrészletesebb szabályozást az oktatási tapasztalattal kapcsolatban fogalmazták meg (5 indikátor), ezt követi az idegen nyelvű tanóratartásra vonatkozó (2 indikátor) és az oktatásfejlesztő tevékenység (2 indikátor). A hallgatók tanulmányi és tudományos munkájának vezetése alcsoport mindössze egyetlen minimumkövetelmény indikátorral mért. A **tudományos tevékenységre** vonatkozó főcsoport is 4 alcsoportra osztható, ebből az első alcsoport, a kiemelkedő tudományos és kutatói munkásság méréséhez 6 indikátort használnak. További 3 indikátorral van jelen a fiatal kutatók tudományos munkájának vezetése és témavezetői részvétel a doktori képzésben, míg a kutatásszervezési tapasztalat és a hazai és nemzetközi elismertségi alcsoportok mindössze 1-1 indikátorral kerülnek mérésre. Itt érdemes megjegyezni, hogy a témavezetői, tehetséggondozó és utánpótlás nevelő szerepkör a szabályzat szerint mindkét főcsoportban megtalálható és szétbontásra került a tanulmányi szintek szerint (graduális hallgatók vezetése került a felsőoktatási tevékenység főcsoportba, míg a doktori hallgatók vezetése a tudományos tevékenység főcsoportba). A tudományos tevékenység főcsoport érdekessége, hogy ez tömöríti a szakirodalom szerinti harmadik pillér (tudományos közéleti szerepvállalás) indikátorait is, indikátorai 3 alcsoportban is megtalálhatók.

³ További bizottságok az MTA adott osztályánál: Nemzetközi és Fejlődéstanulmányok Doktori Bizottság, Regionális Tudományok Bizottsága, Szociológiai Tudományos Bizottság és Demográfiai Osztályközi Állandó Bizottság.

Társadalomtudományok Gazdaságtudományok

Hadtudományok

Jelmagyarázat:

Másik két tudományágtól eltérő

Mind a három tudományágban eltérő

1. ábra: Minimumkövetelmény eltérések tudományáganként a társadalomtudomány területén⁴

Forrás: saját szerkesztés, MAB 2019. június 28-tól hatályos doktori minimumkövetelmények alapján

A tudományági klaszterek mentén az egyetemi tanári követelmények számos ponton különböznek. Mint ahogy azt látjuk is, a tudományos közéleti tevékenységre vonatkozó feltételek viszont teljesen megegyeznek (2.2.–2.4.). A tudományos tevékenység főcsoport további elemei különböznek egymástól. Minőségi szempontból a legkisebb korlátozásokat a Hadtudományoknál találjuk, itt sem az MTA listás közlemények száma, sem az idegen nyelvű publikáció minősége, sem az elvárt Hirsch-index, sem a szaktanulmány/könyvfejezet minősége, sem a könyv minősége nincs lekorlátozva. A minőségi

⁴ Jelölések: 1.1.1=Értékelési időszak (1.1.1 -1.1.5. esetén); 1.1.2=Oktatott órák száma adott időszakra vonatkozóan; 1.1.3=Pályázat beadása előtti 5 évben; 1.1.4=Előadások; 1.1.5=Speciális szempont; 1.2=Hallgatók tanulmányi, tudományos munkájának vezetése; 1.3=Graduális és/vagy posztgraduális, továbbá a Bologna-rendszer képzési szintjeinek bármelyikén szervezett előadás, gyakorlat, szeminárium tartása idegen nyelven; 1.3.1=Idegennyelvű felsőoktatási tapasztalat; 1.4.1=Tárgyfelelős; 1.4.2=Oktatási segédlet; 2.1.1=MTA listás folyóiratban megjelent publikáció; 2.1.2=Idegen nyelvű publikáció; 2.1.3=Hirsch index értéke; 2.1.4=Szaktanulmány/könyvfejezet; 2.1.5=Könyv; 2.1.6=Független hivatkozás; 2.2= Fialat oktatók tudományos munkájának vezetése, témavezetői részvétel doktori képzésben; 2.2.1=Műhelyteremtő tevékenység; 2.2.2=Szakmai közéleti tevékenység; 2.3=Kutatásszervezési tapasztalat, eredményesség; 2.4=Hazai és nemzetközi elismertség.

indikátor alatt valamilyen konkrét indexáló szervezet – nemzetközi szinten Scopus, hazai szinten az MTA IX. nemzetközi és hazai folyóiratlistájára – sztenderdjeit értjük. Nagy mozgásteret hagy a Hadtudományoknál a független hivatkozások minőségét tekintve a szabályozás. Ennél jelentősebb feltételeket találunk a Társadalomtudományoknál. Itt az MTA IX. osztály nemzetközi és hazai listája szerint állapítottak meg elsősorban mérőszámokat. A Gazdaságtudományok követelményei a legszigorúbbak, itt számos esetben a Scopushoz kötik a minőségi feltételeket, mind az idegen nyelvű publikáció, a Hirsch-index és a független hivatkozások tekintetében is. A felsőoktatási tevékenység főcsoportban 5 indikátor egyezik meg mindhárom tudományági kategóriában.

Eltér viszont az oktatott órák száma az adott időszakra vonatkozóan (itt a Hadtudományok mindössze 400 órát követel meg, ami jelentős enyhítés a másik kettő kategória 800 órájához képest). A pályázat beadási előtti 5 évet tekintve egyedül a Hadtudományok fogalmaz meg követelményt az oktatott órák számára (min. 200 óra), míg az előadások számában is ők követelik a legtöbbet (min. 200 óra). A tárgyfelelősségi szempont körében a Társadalomtudományok a legmegengedőbb, mert hosszabb időtávban mér.

A publikációs tevékenység hatásának értékelésénél a MAB az MTA doktora cím elnyerésére benyújtott pályázatok habitusvizsgálatánál alkalmazott numerikus tudományterületi mutatók közül a lineáris paraméterek legalább kétharmadának teljesülése esetén adható pont. A pályázónak az erre vonatkozó kimutatást a pályázati anyagához csatolnia kell. A publikációs tevékenység értékelése kiegészülhet további, a MAB szakbizottságok által meghatározott speciális feltételekkel. (Egyetemi tanári pályázat összeállításához és értékeléséhez, 2020)

Az **MTA doktori minimumkövetelmény**-rendszerben az indikátorok mentén pontszámokat gyűjtenek a pályázók (lásd **melléklet, 2. táblázat**). A rendszerben összesen 10 főcsoport van, bár ezek közül csak a közleményszámokra (3 darab) és a hivatkozások számára (3 darab) vonatkozik több al-indikátor. A tudományos bizottságok követelményrendszere nagy átfedést mutat egymással - viszont elsősorban a tudományos tevékenységre – eltérő pontszámokat határoztak meg. A követelményrendszerben megegyezik a tudományos továbbképzés (max. 20 pont), az oktatás és tananyagfejlesztés (max. 10 pont), az alkalmazott kutatások és alkotások és azok gyakorlati haszna (max. 10 pont) és a rangos tudományos közéleti tevékenység és elismerés (max. 10 pont). A nemzetközi listás folyóiratközlemények után (min. 35 pont), illetve a pontozott hivatkozások esetében (min. 60 pont) is egyező követelményeket dolgoztak ki a tudományos bizottságok minimum pontszámok definiálásával.

A tudományos bizottságok eltérő pontszámokat határoztak meg a kiemelt szakkönyvek és monográfiák⁵ esetében, figyelembe véve a tudományági sajátosságokat. Ebben a tekintetben a legmagasabb pontszámot az ÁJB-nél találjuk (min. 60 pont, 30 ív terjedelemben), szintén min. 60 pontot definiál a HTB viszont kevesebb a megállapított terjedelem (20 ív). A folyóiratban megjelent közlemények pontozásában a HTB 140 pontot határozott meg, míg a többi bizottságnál ez 120 pont. A közlemények után kapható össz-pontszám minden bizottságnál 180 pont, a tudományos tevékenység után elvárt pontszám (hivatkozásokat is beleértve) a HTB-nél a legmagasabb, 290 pont, majd az ÁJB és PTB 280-280 pont, végül a GMB 250 pont. A teljes eljárásban elvárt össz-pontszám a HTB esetében 320 pont, az ÁJB és PTB bizottságoknál 310 pont, míg a GMB-nél 280 pont.

⁵ Monográfia: egy témát, problémát, jelenséget stb. átfogóan, a teljesség igényével tárgyaló, fejezetekre tagolódó könyv, amely a meglévő ismeretek szintetizálására építve új, jelentős tudományos eredményeket tartalmaz. (Jellemzően egy szerző munkája.) (Aktuális, 2019. június 28-tól hatályos doktori minimumkövetelmények, 2019)

4. Következtetések

Az egyetemi tanári minimumkövetelmény-rendszerből kitűnik, hogy a tudományos tevékenység szempontjából a Gazdaságtudományok támasztja a legszigorúbb követelményeket a pályázók elé a minőségi – Scopus által indexált – közlemények és hivatkozások mérésnek beemelésével. A Társadalomtudományok követi leginkább az MTA IX. osztály által létrehozott listákat, ami az MTA doktora fokozat megszerzése szempontjából- mint azt látni fogjuk – célravezető. A Hadtudományok ezzel szemben a tudományos tevékenység minőségi követelményire csak részben támaszt követelményeket, addig a felsőoktatási tevékenység indikátorai szerint számos esetben e tudományág kategóriájában találjuk a legszigorúbb feltételeket. Azt érdemes szem előtt tartani, hogy a tudományos tevékenység mérése sokkal egzaktabb, pontosabb mérésre és kisebb mozgástérre ad lehetőséget a pályázónak, mint a felsőoktatási tevékenység főcsoport indikátorai.

Az MTA doktori minimumkövetelmény-rendszerben jól látható, hogy a szabályozás nagy része harmonizál a tudományos bizottságok között. A tudományos tevékenység után elvárt pontszámok körében találunk itt is eltéréseket, az egyes al-indikátorok (pl. könyvek és folyóiratok) eltérő súlyozása miatt. Az ÁJB-nél kitűnik a szakkönyvek és monográfiák előtérbe kerülése a tudományos életpálya során, míg a GMB erre nem is határozott meg követelményt. Ezzel szemben a HTB-nél a folyóiratközlemények után elvárt pontszámok kerültek megemelésre, viszont az egyetemi tanári követelményrendszerben megfigyeltek alapján, ezek a folyóiratok leginkább hazai és lokális lapok (minőségi követelmények nem kerülnek meghatározásra). Az egyetemi tanári pályázathoz képest az MTA doktori követelményrendszerben eltérés, hogy a tudományos továbbképzés tevékenységi köre minden szinten (graduális és doktori) egyetlen főcsoport alatt és egyetlen indikátor alá került összevonásra. A tudományos közéleti szerepvállalás is önálló főcsoportként (szintén 1 indikátorral) kerül felmérésre.

5. Felhasznált irodalom

- [1.] Aktuális, 2019. június 28-tól hatályos doktori minimumkövetelmények, 2019, https://mta.hu/data/dokumentumok/doktori_tanacs/IX.%20Oszaly/2019/9GJO_DoktoriMinimumkovetelmenyekTara_20190628tol.pdf, Letöltve: 2020.11.26.
- [2.] „Új oktatói életpályamodell készül bevezetni a Corvinus”, Elérhető: <https://www.uni-corvinus.hu/hir/uj-oktatoi-eletpalyamodell-keszul-bevezetni-a-corvinus/>, Letöltve: 2020.11.26.
- [3.] Bazsa Gy. (2017). Felfelé a pályán. Hazai oktatói-kutatói karrierállomások. Magyar Tudomány, 178 (5), 594-606.
- [4.] Dany, F., Louvel, S., & Valette, A. (2011). Academic careers: The limits of the “boundaryless approach” and the power of promotion scripts. Human Relations, 64(7), 971–996. doi:10.1177/0018726710393537
- [5.] Egyetemi tanári pályázat összeállításához és értékeléséhez (korrekcióval egységes szerkezetben), 2020, <https://www.mab.hu/wp-content/uploads/2020/09/%C3%A9Atmutat%C3%B3.pdf>, Letöltve: 2020.11.26.
- [6.] Egyetemi tanári értékelő lapok társadalomtudományokra (kivéve: Hadtudományok), 2020, <https://www.mab.hu/wp-content/uploads/2020/09/11.-T%C3%A9rsadalomtudom%C3%A9nyok-tudom%C3%A9nyter%C3%BClet-kiv%C3%A9ve-hadtudom%C3%A9nyok-%C3%A9rt%C3%A9kel%C5%91-lap.pdf>, Letöltve: 2020.11.26.
- [7.] Egyetemi tanári értékelő lapok gazdaságtudományokra, 2020, <https://www.mab.hu/wp-content/uploads/2020/09/10.-T%C3%A9rsadalomtudom%C3%A9nyok-tudom%C3%A9nyter%C3%BClet-Gadas%C3%A9gtudom%C3%A9ny-%C3%A9rt%C3%A9kel%C5%91-lap.pdf>, Letöltve: 2020.11.26.
- [8.] Egyetemi tanári értékelő lapok hadtudományokra, 2020, <https://www.mab.hu/wp-content/uploads/2020/09/12.-T%C3%A9rsadalomtudom%C3%A9nyok-tudom%C3%A9nyter%C3%BClet-hadtudom%C3%A9nyok-tudom%C3%A9ny%C3%A9g-%C3%A9rt%C3%A9kel%C5%91-lap.pdf>, Letöltve: 2020.11.26.
- [9.] Kochen, M. M., Himmel, W. (2000): Academic careers in general practice: scientific requirements in Europe. European Journal of General Practice, 6(2), 62–65. doi:10.3109/13814780009094306
- [10.] Sasvári P, Bakacsi Gy, Urbanovics A (2020): Eltérő utak, eltérő publikációs stratégiák: tudományterületi kutatói mintázatok. Statisztikai Szemle 98(8) pp. 1001-1023.
- [11.] Tien, F.F. (2008): What kind of faculty are motivated to perform research by the desire for promotion. Higher Education 55, 17–32.

6. Melléklet

1. táblázat: Egyetemi tanári pályázatok minimumkövetelményeinek összevetése társadalomtudomány területén

Sorszám	Tevékenység	Egyetemi tanári pályázatok minimumkövetelményei		
		I. Társadalomtudományoknál (Állam- és jogtudományok, Közigazgatástudományok, Média- és kommunikációs tudományok, Politikatudományok, Rendészettudományok, Szociológiai tudományok, kivéve: Hadtudományok)	II. Gazdaságtudományoknál	III. Hadtudományoknál
1.	Felsőoktatási tevékenység			
1.1	Oktatási tapasztalat			
1.1.1	Értékelési időszak (1.1.1-1.1.5. esetén)	10 év (20 félév)	10 év (20 félév)	10 év (20 félév)
1.1.2	Oktatott órák száma adott időszakra vonatkozóan	min. 800 óra	min. 800 óra	min. 400 óra
1.1.3	Pályázat beadása előtti 5 évben	Nincs	Nincs	min. 200 óra
1.1.4	Előadások	min. 100 óra	min. 100 óra	min. 200 óra
1.1.5	Speciális szempont	max. 600 óra (felsőoktatási szakképzés, alapszakos és szakirányú továbbképzés)	Nincs	Nincs
1.2	Hallgatók tanulmányi, tudományos munkájának vezetése	min. 10 db diplomamunka, szakdolgozat vezetője, TDK-dolgozat konzulense	min. 10 db diplomamunka, szakdolgozat vezetője, TDK-dolgozat konzulense	min. 10 db diplomamunka, szakdolgozat vezetője, TDK-dolgozat konzulense

Sorszám	Tevékenység	Egyetemi tanári pályázatok minimumkövetelményei		
		I. Társadalomtudományoknál (Állam- és jogtudományok, Közigazgatástudományok, Média- és kommunikációs tudományok, Politikatudományok, Rendészettudományok, Szociológiai tudományok, kivéve: Hadtudományok)	II. Gazdaságtudományoknál	III. Hadtudományoknál
1.3	Graduális és/vagy posztgraduális, továbbá a Bologna-rendszer képzési szintjeinek bármelyikén szervezett előadás, gyakorlat, szeminárium tartása idegen nyelven	min. 80 óra	min. 80 óra	min. 80 óra
1.3.1	Idegennyelvű felsőoktatási tapasztalat	Erasmus Mobility, vendégtanári meghívás, nyári/téli egyetem kurzusa	Külföldi vendégtanári meghívás	Külföldi vendégtanári meghívás
1.4	Oktatásfejlesztési tevékenység, eredményesség			
1.4.1	Tárgyfelelős	min. 1 db kötelező vagy 2 db fakultatív tantárgy felelőse pályázat időpontjában és előtte legalább 4 éve	min. 1 db kötelező vagy 2 db fakultatív tantárgy felelőse pályázat időpontjában	min. 1 db kötelező vagy 2 db fakultatív tantárgy felelőse pályázat időpontjában
1.4.2	Oktatási segédlet	min. 1 db jegyzet vagy 1 db tankönyv vagy legalább 1 db 100 oldalas oktatási segédlet vagy digitális tananyag szerkesztője, első vagy egyedüli, vagy legalább 50%-ban szerzője	min. 1 db jegyzet vagy 1 db tankönyv vagy legalább 1 db 100 oldalas oktatási segédlet vagy digitális tananyag szerkesztője, első vagy egyedüli, vagy legalább 50%-ban szerzője	min. 1 db jegyzet vagy 1 db tankönyv vagy legalább 1 db 100 oldalas oktatási segédlet vagy digitális tananyag szerkesztője, első vagy egyedüli, vagy legalább 50%-ban szerzője
2. Tudományos tevékenység				
2.1	Kiemelkedő tudományos, kutatói munkásság			

Sorszám	Tevékenység	Egyetemi tanári pályázatok minimumkövetelményei		
		I. Társadalomtudományoknál (Állam- és jogtudományok, Közigazgatástudományok, Média- és kommunikációs tudományok, Politikatudományok, Rendészettudományok, Szociológiai tudományok, kivéve: Hadtudományok)	II. Gazdaságtudományoknál	III. Hadtudományoknál
2.1.1	MTA IX. Osztály listás ⁶ folyóiratban megjelent publikáció	min. 2 idegen nyelvű, szakterületi szempontból releváns területen megjelent Q1-es vagy Q2-es, vagy az MTA IX. Osztálya nemzetközi folyóiratjegyzéke A, illetve B kategóriájába tartozó cikk vagy legalább 1 elismert nemzetközi kiadó által kiadott monográfia.	Nincs.	Nincs.
2.1.2	Idegen nyelvű publikáció	min. 2 idegen nyelvű, szakterületi szempontból releváns területen megjelent Q1-es vagy Q2-es, vagy az MTA IX. Osztálya nemzetközi folyóiratjegyzéke A, illetve B kategóriájába tartozó cikk vagy legalább 1 elismert nemzetközi kiadó által kiadott monográfia.	min. 2 idegen nyelvű Q1-es vagy Q2-es cikk (ebből legalább 1-nek egyedüli vagy első szerzője). A 2 szakterületi Q1/Q2 cikk közül az egyik kiváltható rangos nemzetközi kiadónál ⁷ megjelent idegen nyelvű könyvvel (legalább 112 oldal) vagy könyvrészlettel.	min. 2 egyedüli első vagy utolsó szerzőként jegyzett idegen nyelvű publikáció

⁶ MTA IX. Osztály listás folyóiratok a tudományos és doktori bizottságok közzétett folyóiratlistái, amelyek ABCD kategóriákba rendezve felsorolják, hogy alapesetben mely folyóiratokban megjelent közleményeket és hivatkozásait veszik figyelembe és milyen pontértékekkel. Minden bizottság befogadja azokat a folyóiratokat is, éspedig D kategóriásként, amelyek a saját listáján ugyan nem, de a MTA IX. Osztály más bizottsága(i) listáján szerepelnek.

⁷ Kiadók listája: Addison-Wesley, Akadémiai Kiadó, Allen and Unwin, Ashgate/Avebury, Aspen, Basic Books, Inc., Berg, Oxford, Blackwell, Bloomsbury, Brill, Bruylant, California University Press, Cameron May, Clarendon Press, Columbia University Press, Cornell University Press, Curzon Press, Duke University Press, Earthscan, Edward Elgar, Elsevier Science, Frank Cass, Garrisberg MacMillan, Harcourt Brace Jovanovich, Inc., Harper & Row Publishers Inc./Ballinger Publishing Co., Hart, Harvard University Press, Harwood Academic Publishers, Heinemann, IWA publishers, James Currey, John Wiley, John's Hopkins Univ. Press, Jossey-Bass, Karthala, Kegan Paul International, Kluwer Academic Publishers, Lawrence Erlbaum, Lit Verlag, Longman, Lynn Rienner, M.E.Sharpe Inc., Macmillan/Palgrave Press, Marcial Pons, McGraw-Hill, Methuen, MIT Press Cambridge Mass, Oxford University Press, Palgrave MacMillan, Pearson, Pennsylvania University Press, Pergamon Press, Permanent Black/Orient Longman, Pluto Press London, Polity Press, Praeger, Princeton University Press, Random House Inc NY, Routledge Cavendish, Routledge Curzon, Rowman and Littlefield Publishers, Rutgers, Sage Publications, Scholar's Press, Simon & Schuster, Springer, St. Martin Press, Stanford University Press, State University of New York Press, Suhrkamp Verlag, Swets Blackwell, Taylor & Francis, Texas University Press, Thompson Learning, Thomson – Sweet & Maxwell, University of Chicago Press, University of Pennsylvania Press, Verso, Westview Press, Wiley, Yale University Press, Zed Books.

Sorszám	Tevékenység	Egyetemi tanári pályázatok minimumkövetelményei		
		I. Társadalomtudományoknál (Állam- és jogtudományok, Közigazgatástudományok, Média- és kommunikációs tudományok, Politikatudományok, Rendészettudományok, Szociológiai tudományok, kivéve: Hadtudományok)	II. Gazdaságtudományoknál	III. Hadtudományoknál
2.1.3	Hirsch index értéke	Nincs	min. 6 (vagy min. 15 db független Scopus hivatkozás)	Nincs
2.1.4	Szaktanulmány/könyvfejezet	min. 20 szaktanulmány/lektorált könyvfejezet bemutatása (a folyóiratok legyenek MTA-besorolás szerint hazai A-B kategóriás, valamint nemzetközi A-B-C-D folyóiratok)	Nincs	min. 20 lektorált szaktanulmány/könyvfejezet szerzője: ebből min. 10 idegen nyelvű lektorált tanulmány.
2.1.5	Könyv	- min. 2 idegen nyelvű, szakterületi szempontból releváns területen megjelent Q1-es vagy Q2-es, vagy az MTA IX. Osztálya nemzetközi folyóiratjegyzéke A, illetve B kategóriájába tartozó cikk vagy min. 1 elismert nemzetközi kiadó által kiadott monográfia. - min. 1 egyszerezős lektorált monográfiával	Nincs	Egy egyszerezős lektorált, minimálisan hét ív terjedelmű monográfiával és a pályázat benyújtását megelőző öt évben készült.
2.1.6	Független hivatkozás	Nincs	min. 15 db független Scopus ⁸ hivatkozás (vagy H-index=6)	min. 125 db
2.2	Fiatalkorú oktatók tudományos munkájának vezetése, témavezetői részvétel doktori képzésben	min. 1 fő fokozatot szerzett és igazolt igazolt PhD-hallgató témavezetője	min. 1 fő fokozatot szerzett és igazolt igazolt PhD-hallgató témavezetője	min. 1 fő fokozatot szerzett és igazolt igazolt PhD-hallgató témavezetője
2.2.1	Műhelyteremtő tevékenység	min. 1 helyen kutatócsoport vezetője és/vagy alapítója	min. 1 helyen kutatócsoport vezetője és/vagy alapítója	min. 1 helyen kutatócsoport vezetője és/vagy alapítója

⁸ Link: <https://www.scopus.com/>

Sorszám	Tevékenység	Egyetemi tanári pályázatok minimumkövetelményei		
		I. Társadalomtudományoknál (Állam- és jogtudományok, Közigazgatástudományok, Média- és kommunikációs tudományok, Politikatudományok, Rendészettudományok, Szociológiai tudományok, kivéve: Hadtudományok)	II. Gazdaságtudományoknál	III. Hadtudományoknál
2.2.2	Szakmai közéleti tevékenység	min. 1 helyen egyetemi szakmai vagy egyetemen kívüli bizottság vezetője vagy tagja, egyetemi szenátus, kari tanács tagja, egyetemi szakmai bizottság elnöke vagy tagja	min. 1 helyen egyetemi szakmai vagy egyetemen kívüli bizottság vezetője vagy tagja, egyetemi szenátus, kari tanács tagja, egyetemi szakmai bizottság elnöke vagy tagja	min. 1 helyen egyetemi szakmai vagy egyetemen kívüli bizottság vezetője vagy tagja, egyetemi szenátus, kari tanács tagja, egyetemi szakmai bizottság elnöke vagy tagja
2.3	Kutatásszervezési tapasztalat, eredményesség	min. 1 elnyert országos vagy nemzetközi kutatási/fejlesztési/innovációs pályázat témavezetése, vagy legalább 3 érdemi részvétel ilyen pályázatok megvalósításában, vagy 3 intézményi pályázat témavezetése.	min. 1 elnyert országos vagy nemzetközi kutatási/fejlesztési/innovációs pályázat témavezetése, vagy legalább 3 érdemi részvétel ilyen pályázatok megvalósításában, vagy 3 intézményi pályázat témavezetése.	min. 1 elnyert országos vagy nemzetközi kutatási/fejlesztési/innovációs pályázat témavezetése, vagy legalább 3 érdemi részvétel ilyen pályázatok megvalósításában, vagy 3 intézményi pályázat témavezetése.
2.4	Hazai és nemzetközi elismertség	min. 1 helyen hazai vagy nemzetközi tudományos szervezet elnöke, vagy min. 2 helyen elnökségi tag vagy konferenciaelnök vagy minimum 5 helyen társelnök, szekciószervező elnök, felkért plenáris előadó (vagy ezek kombinációja)	min. 1 helyen hazai vagy nemzetközi tudományos szervezet elnöke, vagy min. 2 helyen elnökségi tag vagy konferenciaelnök vagy minimum 5 helyen társelnök, szekciószervező elnök, felkért plenáris előadó (vagy ezek kombinációja)	min. 1 helyen hazai vagy nemzetközi tudományos szervezet elnöke, vagy min. 2 helyen elnökségi tag vagy konferenciaelnök vagy minimum 5 helyen társelnök, szekciószervező elnök, felkért plenáris előadó (vagy ezek kombinációja)

Forrás: Egyetemi tanári minimumkövetelmények társadalomtudományokra (kivéve: hadtudományok)⁹, gazdaságtudományokra¹⁰ és hadtudományokra¹¹

⁹ Link: https://www.mab.hu/wp-content/uploads/2020/09/11.-T%C3%A1rsadalomtudom%C3%A1nyok-tudom%C3%A1nyter%C3%BClet-kiv%C3%A9ve-hadtudom%C3%A1nyok_%C3%A9rt%C3%A9kel%C5%91-lap.pdf; Letöltve: 2020.11.26.

¹⁰ Link: https://www.mab.hu/wp-content/uploads/2020/09/10.-T%C3%A1rsadalomtudom%C3%A1nyok-tudom%C3%A1nyter%C3%BClet-Gadas%C3%A1gtudom%C3%A1ny_%C3%A9rt%C3%A9kel%C5%91-lap.pdf; Letöltve: 2020.11.26.

¹¹ Link: https://www.mab.hu/wp-content/uploads/2020/09/12.-T%C3%A1rsadalomtudom%C3%A1nyok-tudom%C3%A1nyter%C3%BClet-hadtudom%C3%A1nyok-tudom%C3%A1ny%C3%A1g_%C3%A9rt%C3%A9kel%C5%91lap.pdf; Letöltve: 2020.11.26.

2. táblázat: MTA doktori pályázatok minimumkövetelményeinek összevetése néhány társadalomtudomány területén működő bizottságnál

Sorszám	Tevékenység ¹²	MTA doktori pályázat minimumkövetelmények pontjai			
		I. Állam- és Jogtudományi Bizottságnál	II. Politikatudományi Bizottságnál	III. Gazdaságtudományi Doktori Minősítő Bizottságnál	IV. Hadtudományi Bizottságnál
1	Kiemelten értékelt szakkönyv, monográfia írása (legfeljebb 3 db, 112 oldal fölötti könyv az előző fokozat után)	min. 60 pont (pl. minimum összesen 30 ív magyar nyelvű könyv(ek) esetén)	min. 30 pont (pl. minimum 10 ív magyar és 5 ív idegen nyelvű könyv esetén)	nincs	min. 60 pont (pl. minimum összesen 20 ív idegen nyelvű könyv(ek) esetén)
2	Folyóiratban megjelent pontozott közlemények	min. 120 pont	min. 120 pont	min. 120 pont	min. 140 pont
2.1	Nemzetközi listás folyóiratokban	min. 35 pont (pl. 3 db egyedüli szerzős, nemzetközi A kategóriájú cikk esetén)	min. 35 pont (pl. 3 db egyedüli szerzős, nemzetközi B kategóriájú cikk esetén)	min. 35 pont (pl. 4 db egyedüli szerzős, nemzetközi C kategóriájú cikk esetén)	min. 35 pont (pl. 6 db egyedüli szerzős, nemzetközi D kategóriájú cikk esetén)
3	1-2. összesen	min. 180 pont	min. 180 pont	min. 180 pont	min. 180 pont
4	Pontozott hivatkozások (4.1+4.2+4.3)	min. 60 pont (pl. 120 db hazai D kategóriájú cikkből hivatkozás)	min. 60 pont (pl. 80 db hazai C kategóriájú cikkből hivatkozás)	min. 60 pont (pl. 60 db hazai B kategóriájú cikkből hivatkozás)	min. 60 pont (pl. 40 db hazai A kategóriájú cikkből hivatkozás)
4.1	Hivatkozások nemzetközi GJO¹³ listás (és átsorolt) folyóiratokban				
4.2	Hivatkozások nem nemzetközi GJO listás folyóiratokban				
4.3	Hivatkozások további tudományos (ISBN-es és/vagy ISSN-es), nem GJO listás közleményekben				
5	Összesen	280 pont	280 pont	250 pont	290 pont

¹² A kétszerzős 0,6; a háromszerzős 0,4; a háromnál több szerzős 0,3 egyszerzős egységnek felel meg.

¹³ Rövidítés GJO= MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztály

Sorszám	Tevékenység ¹²	MTA doktori pályázat minimumkövetelmények pontjai			
		I. Állam- és Jogtudományi Bizottságnál	II. Politikatudományi Bizottságnál	III. Gazdaságtudományi Doktori Minősítő Bizottságnál	IV. Hadtudományi Bizottságnál
6	Tudományos továbbképzés (törzstagság, oktatás, témavezetés doktorképzésben, TDK-ban stb.)	maximum 20 pont			
7	Oktatás, tananyagfejlesztés (szakvezetés, jegyzetek, tankönyvek, írása, ismeretterjesztés stb.)	maximum 10 pont			
8	Alkalmazott kutatások, alkotások és azok gyakorlati haszna (részvétel, vezető szerep nemzetközi és hazai kutatási projekteken, szakértés, a köztudat alakítása stb.)	maximum 10 pont			
9	Rangos tudományos közéleti tevékenység és elismerés nemzetközi és hazai elismerés, tisztségek, tagságok, kitüntetések stb.	maximum 10 pont			
10	Összesen (6-9)	min. 30 pont			
	Mindösszesen	min. 310 pont	min. 310 pont	min. 280 pont	min. 320 pont

Forrás: Aktuális, 2019. június 28-tól hatályos doktori minimumkövetelmények¹⁴

¹⁴ Link: https://mta.hu/data/dokumentumok/doktori_tanacs/IX.%20Osztal/2019/9GJO_DoktoriMinimumkovetelmenyekTara_20190628tol.pdf; Letöltve: 2020.11.26.